

PRZEDSZKOLE SAMORZĄDOWE

W SZCZERCOWIE

PROGRAM EKOLOGICZNY

DLA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

„MAŁY PRZYRODNIK”

Opracowały:

Sylwia Stępińska

Katarzyna Ratajczyk

SPIS TREŚCI

- I. WSTĘP**
- II. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE**
- III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW**
- IV. TREŚCI PROGRAMOWE**
- V. OCZEKIWANE EFEKTY**
- VI. EWALUACJA PROGRAMU**
- VII. BIBLIOGRAFIA**

*"Uczymy miłości do przyrody,
uczymy spostrzegać jej piękno, cieszyć się nim, podziwiać je,
a jednocześnie przestrzegajmy dzieci, by tego piękna nie niszczyły".*

Hanna Zdzitowiecka

I. WSTĘP

Przyroda jest dla człowieka bezcennym skarbem. Szacunku do niej powinniśmy uczyć się już od najmłodszych lat. Kształtując wrażliwość dziecka na piękno natury, chronimy środowisko oraz dbamy o przyszłość kolejnych pokoleń.

Wiek przedszkolny to okres nasilonej aktywności poznawczej i wrażliwości emocjonalnej. Mając na uwadze wzbogacanie świadomości ekologicznej i ukierunkowanie działań ekologicznych, jak również rozbudzenie ciekawości przyrodniczej i chęci poznawania najbliższego środowiska, opracowałyśmy program ekologiczny dla dzieci w wieku przedszkolnym pt. "Mały przyrodnik". Program został napisany zgodnie z nową podstawą programową wychowania przedszkolnego z dn. 14 lutego 2017 r. (Dz. U., rok 2017, nr 0, poz. 356).

Program „Mały przyrodnik” uwzględnia potrzeby i możliwości rozwojowe dzieci w wieku 3 – 5 lat oraz stanowi ważny element edukacji dzieci, wskazując główne kierunki pracy nauczyciela z wychowankami w rozwoju ich twórczości artystycznej. Realizowany będzie w roku szkolnym 2017/2018 we wszystkich grupach Przedszkola Samorządowego w Szczercowie. Formy realizacji odnotowywane będą w dzienniku zajęć.

II. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel główny:

- rozbudzanie potrzeby kontaktu z przyrodą,
- wykorzystanie i tworzenie okazji do poznawania rzeczywistości przyrodniczo- ekologicznej poprzez: obserwowanie, odkrywanie i eksperymentowanie,
- kształtowanie opiekuńczego stosunku do świata roślin i zwierząt.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- poszerza słownictwo o treści ekologiczne,
- zna podstawowe zasady ochrony przyrody,
- dostrzega piękno otaczającego świata przyrody,
- chętnie uczestniczy w bezpośrednich obserwacjach i kontaktach z przyrodą,
- poznaje różnorodne ekosystemy występujące w najbliższej okolicy (las, łąka, pole),
- wykazuje przyjazny stosunek do roślin i zwierząt,
- rozumie zależność człowieka od przyrody i przyrody od człowieka,
- ma poczucie odpowiedzialności za stan najbliższego środowiska przyrodniczego,
- zna przyczyny zanieczyszczenia wody, powietrza, lasów oraz sposoby ich zapobiegania,
- preferuje aktywne formy wypoczynku.

Powyższe cele nie obejmują listy czynności, które dzieci muszą wykonać w ściśle określonych warunkach. Mają one charakter otwarty, pozwalający na modyfikację programu według własnych potrzeb.

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Metody i formy pracy są różnorodne, dostosowane do poziomu, wiedzy, możliwości dzieci, wieku, ich doświadczeń i nawyków.

Metody pracy:

- metoda oglądowa (obserwacja, pokaz),
- metoda słowna (pogadanka, dyskusja, opowiadanie, wiersz, spotkania, gry dydaktyczne),
- metoda praktyczna (spacery, wyjścia, wycieczki, zajęcia w terenie, doświadczenia, eksperymenty),
- prezentacje multimedialne,

Formy pracy:

- zajęcia z całą grupą z zastosowaniem aktywnych metod pracy,
- zajęcia indywidualne wywołujące swobodną ekspresję,
- zajęcia w zespołach,
- spacery, wycieczki,
- udział w akcjach organizowanych w przedszkolu,
- udział w konkursach,
- zabawa oraz inne formy działalności dzieci pozwalające na rozwijanie własnej inicjatywy.

Formy realizacji:

- spacery i wycieczki przyrodnicze (na łąkę, do parku, do lasu, do ogródków działkowych),
- współpraca ze sklepem ogrodniczym w Szczercowie,
- współpraca z Nadleśnictwem w Bełchatowie,

- spotkanie z ogrodnikiem,
- spotkanie z leśniczym,
- spotkanie z pszczelarzem,
- wycieczka do szkółki leśnej "Borowiny" koło Kluk,
- organizowanie w grupach wystawek tematycznych w kąciку przyrody, gromadzenie i wystawianie eksponatów,
- prowadzenie ogródka przedszkolnego,
- zbiórka plastikowych nakrętek,
- zbiórka zużytych baterii,
- organizacja ogólnopreedszkolnego konkursu o tematyce ekologicznej pt. "Eko-zabawka",
- konkursy organizowane w grupach o tematyce ekologicznej,
- prowadzenie hodowli (roślin doniczkowych, sadzenie kwiatów cebulkowych, hodowla rzeżuchy, fasoli, cebuli),
- obchody Dnia Ziemi,
- obserwacja stanu pogody,
- zabawy piaskiem i materiałem przyrodniczym,
- wykonywanie prostych doświadczeń z zakresu przyrody nieożywionej,
- gromadzenie literatury (książki, czasopisma o tematyce ekologicznej).

IV. TREŚCI PROGRAMOWE

Człowiek i przyroda:

- wielozmysłowe poznawanie otaczającego świata,
- dostrzeganie piękna otaczającego nas środowiska przyrodniczego,
- dobór odzieży w zależności od pory roku i stanu pogody,
- zapoznanie z cyklem produkcyjnym cukru i mąki,
- poznanie różnych sposobów przechowywania i przyrządzania warzyw i owoców.

Rośliny

1. Rozróżnianie i nazywanie:

- popularnych warzyw i owoców krajowych i egzotycznych roślin uprawnych,
- drzew i krzewów występujących w najbliższym otoczeniu – popularnych kwiatów i krzewów ozdobnych, niektórych roślin polnych (kwiaty, zboża, trawy), grzybów jadalnych i niejadalnych.

2. Bliższe poznanie środowisk roślinnych (las, park, ogród, łąka, pole, sad), prowadzenie ich obserwacji w różnych porach roku.

3. Gromadzenie tworzywa przyrodniczego do kącika przyrody.

4. Obserwacja rozwoju roślin:

- poznawanie cykli rozwojowych roślin,
- pomoc w pielęgnowaniu roślin doniczkowych,
- rozumienie znaczenia wody, powietrza, słońca i gleby dla rozwoju roślin,
- określenie podstawowych części roślin.

5. Rozumienie znaczenia ochrony niektórych roślin w Polsce, przestrzegania zakazu ich zrywania .

Zwierzęta

1. Rozróżnianie i nazywanie wybranych gatunków:

- zwierzęta domowe i hodowlane,
- zwierzęta żyjące w w naturalnym środowisku głównie w Polsce i na świecie,
- zwierzęta chronione w Polsce.

2. Rozumienie znaczenia zwierząt hodowlanych i domowych dla człowieka.

3. Zapoznanie z życiem wybranych zwierząt:

- obserwacja niektórych zwierząt w ich naturalnym środowisku,
- poznanie sposobów odżywiania, poruszania i rozmnażania się niektórych zwierząt,
- obserwacja wpływu zmian zachodzących w przyrodzie wraz z nadejściem zimy i wiosny na życie zwierząt.

4. Rozumienie potrzeby pomagania zwierzętom w czasie zimy (np. dokarmianie ptaków).
5. Znaczenie niektórych owadów dla przyrody (pszczoła, mrówka, biedronka).
6. Zachowanie ostrożności w kontaktach ze zwierzętami.

Atmosfera i zjawiska w niej zachodzące

1. Dostrzeganie zmian zachodzących w pogodzie, nazywanie zjawisk atmosferycznych.
2. Obserwacja ruchu, kierunku i siły wiatru przy pomocy latawca, wiatraczka.
3. Wykorzystanie powietrza przez człowieka (elektrownie, butle tlenowe, parolotnie, itp.).
4. Znaczenie powietrza dla życia i wzrostu żywych organizmów.
5. Różne źródła zanieczyszczenia powietrza.

Woda

1. Zapoznanie ze zbiornikami wodnymi występującymi w naturalnym środowisku:
 - rozróżnianie i nazywanie różnych zbiorników wodnych,
 - obserwacja roślin i zwierząt żyjących w różnych akwenach,
 - rozumienie znaczenia wody w życiu człowieka, roślin i zwierząt,
 - przyczyny i rodzaje zanieczyszczeń wód.
2. Przeprowadzenie doświadczeń prezentujących:
 - różne stany skupienia wody – obieg wody w przyrodzie,
 - zjawisko rozpuszczania i krystalizacji soli i cukru w wodzie.
3. Podejmowanie działań mających na celu oszczędzanie wody – racjonalna gospodarka wodą.

Gleba

1. Prowadzenie obserwacji gleby:
 - zapoznanie z życiem roślin i zwierząt żyjących w ziemi,
 - zrozumienie znaczenia gleby dla wzrostu organizmów w niej żyjących.
2. Poznanie przyczyn zanieczyszczenia gleby.
3. Oglądanie i poznawanie wybranych minerałów: węgiel, sól kamienna, kryształ górski (zastosowanie).
4. Poznanie sposobu wydobywania, właściwości i znaczenia węgla, miedzi i soli dla człowieka.
5. Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia gleby :
 - rozumienie potrzeby ograniczenia ilości śmieci, np. poprzez opakowania wielokrotnego użytku,
 - nabywanie potrzeby konieczności segregowania odpadów wytwarzanych przez człowieka,
 - wdrażanie do wyrzucania śmieci tylko w miejscach do tego przeznaczonych.

Przyroda nieożywiona

1. Obserwacja zjawiska pływania i tonięcia ciał.
2. Prowadzenie doświadczeń z wykorzystaniem magnesów - przyciąganie i odpychanie się ciał.
3. Obserwacja pogody – obserwowanie zjawisk meteorologicznych charakterystycznych dla każdej pory roku.

V. OCZEKIWANE EFEKTY

Po zrealizowaniu programu ekologicznego dziecko:

- zna rolę i znaczenie ochrony naturalnego środowiska,
- posługuje się słownictwem wzbogaconym o treści ekologiczne,
- zna i nazywa różne ekosystemy,
- rozumie skutki niewłaściwego zachowania się w naturalnym środowisku,
- wykorzystuje surowce wtórne w pracach plastyczno-technicznych,
- wie, na czym polega ekologiczny styl życia - promocja zdrowia,
- ma właściwy nawyk oszczędzania wody,
- zna swoje najbliższe środowisko przyrodnicze,
- bierze odpowiedzialność za stan środowiska przyrodniczego,
- jest świadomy, że woda i powietrze są niezbędnymi czynnikami dla życia na ziemi,
- świadomie i aktywnie korzysta z ekologicznego środowiska.

VI. EWALUACJA PROGRAMU

Głównym zamierzeniem ewaluacji programu jest uzyskanie informacji o poziomie zdobytej wiedzy i umiejętności dzieci w zakresie edukacji przyrodniczej i ekologicznej oraz o efektywnej realizacji celów programu. Narzędziami zbierania informacji będą:

- zaangażowanie i udział dzieci w akcjach proekologicznych, obserwacja dzieci w trakcie zabaw, zajęć, wycieczek, spacerów, warsztatów,
- rozmowy z rodzicami i innymi nauczycielami,
- wymiana spostrzeżeń i doświadczeń z nauczycielami realizującymi założenia programu,
- zapisy w dzienniku zajęć,
- konkurs plastyczny o tematyce ekologicznej.

VII. BIBLIOGRAFIA

Program został opracowany na podstawie:

Wydawnictwa zwarte:

- G. Kutylowska, Ekologia w przedszkolu, Wydawnictwo Didasko, Warszawa 1997.
- E. J. Frątczakowie, Ochrona i kształtowanie środowiska w edukacji dzieci przedszkolnych Liga Ochrony Przyrody, Bydgoszcz 1998.
- Maurer G.: I ty chronisz środowisko. Kraków 1991.
- Mierzwiński A.: 1000 słów o ekologii i ochronie środowiska. Warszawa 1991.
- Patterman R.: Zabawy w naturze na każdą porę roku. Kielce 1999.
- Poskrobko B.: Poznajemy tajemnice przyrody. Przewodnik spacerowania. Białystok 1999.
- Soida D. Kotynia T.: Edukacja ekologiczna w terenie - pomysły i pomoce. Kraków 1995.

Artykuły z czasopism:

- Bot J. Przyroda w okolicy przedszkola/ Bliżej przedszkola. Wychowanie i edukacja, Nr 6.69 czerwiec 2007, s.36.
- Dubowicz E. Zimowe przygody kropelki wody/ Bliżej przedszkola. Wychowanie i edukacja, Nr 1.64 styczeń 2007, s.47.
- Juszcak- Guca J. Jesienią- scenariusze zajęć/ Bliżej przedszkola. Wychowanie i edukacja, Nr 10.73, październik 2007, s.54.
- Michalik M. Przykłady dydaktycznych zabaw badawczych/ Bliżej przedszkola. Wychowanie i edukacja, Nr 82-83.2008, s. 60.